

ВЛАСНІ ІНТЕГРАЛИ З ПАРАМЕТРОМ

Нехай $f : [a, b] \times [c, d] \rightarrow \mathbb{R}$ – функція двох змінних $f(x, \alpha)$. Розглянемо інтеграл

$$J(\alpha) := \int_a^b f(x, \alpha) dx, \quad \alpha \in [c, d].$$

В цьому інтегралі змінну α можна розглядати як параметр. При всіх значеннях α , при яких можна обчислити інтеграл, отримуємо певні числові значення, які визначають функцію J . Це – новий спосіб задання функції (згадаємо інтеграл зі змінними межами, границю функціональної послідовності, суму функціонального ряду). Подібні функції часто виникають в теорії диференціальних та інтегральних рівнянь.

Наприклад,

$$J(\alpha) := \int_0^1 \frac{\sin(\alpha x)}{x^2 + \alpha^2} dx, \quad \alpha \in [1, 2].$$

Дослідимо властивості функції J , заданої таким чином. При цьому буде використовуватись позначення $f(\cdot, \alpha)$ для функції $g(x) = f(x, \alpha)$ при фіксованому значенні α , і аналогічно $f(x, \cdot)$ для функції $h(\alpha) = f(x, \alpha)$ при фіксованому значенні x .

ТЕОРЕМА 1. (Про неперервність інтеграла з параметром). Нехай $f \in C([a, b] \times [c, d])$. Тоді $J \in C([c, d])$.

Доведення. Функція J визначена для всіх $\alpha \in [c, d]$, бо неперервна функція $f(\cdot, \alpha)$ є інтегровною. Крім того, оскільки функція f неперервна на компактї, то за теоремою Кантора вона рівномірно неперервна:

$$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \forall (x_1, \alpha_1), (x_2, \alpha_2) \in [a, b] \times [c, d], |x_1 - x_2| < \delta, |\alpha_1 - \alpha_2| < \delta :$$

$$|f(x_1, \alpha_1) - f(x_2, \alpha_2)| < \frac{\varepsilon}{b - a}.$$

Тоді

$$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \forall \alpha_1, \alpha_2 \in [c, d], |\alpha_1 - \alpha_2| < \delta :$$

$$\begin{aligned} |J(\alpha_1) - J(\alpha_2)| &= \left| \int_a^b (f(x, \alpha_1) - f(x, \alpha_2)) dx \right| \leq \\ &\leq \int_a^b |f(x, \alpha_1) - f(x, \alpha_2)| dx \leq \frac{\varepsilon}{b - a} (b - a) = \varepsilon, \end{aligned}$$

тобто функція J рівномірно неперервна на $[c, d]$.

ТЕОРЕМА 2. (Про диференційовність інтеграла з параметром). Нехай $f : [a, b] \times [c, d] \rightarrow \mathbb{R}$ і виконуються умови:

- 1) $\forall \alpha \in [c, d] : f(\alpha, \cdot) \in C([a, b])$;
- 2) $\forall (x, \alpha) \in [a, b] \times [c, d] \exists \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha)$;
- 3) $\frac{\partial f}{\partial \alpha} \in C([a, b] \times [c, d])$.

Тоді $J \in C^1([c, d])$ і $J'(\alpha) = \int_a^b \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha) dx$, $\alpha \in [c, d]$.

Доведення. За теоремою 1 функція $J_1(\alpha) = \int_a^b \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha) dx$, $\alpha \in [c, d]$, визначена і неперервна на $[c, d]$. Покажемо, що вона є похідною функції J . Функція $\frac{\partial f}{\partial \alpha}$ за теоремою Кантора рівномірно неперервна на компактi $[a, b] \times [c, d]$:

$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \forall (x_1, \alpha_1), (x_2, \alpha_2) \in [a, b] \times [c, d], |x_1 - x_2| < \delta, |\alpha_1 - \alpha_2| < \delta :$

$$\left| \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x_1, \alpha_1) - \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x_2, \alpha_2) \right| < \frac{\varepsilon}{b - a}.$$

Враховуючи теорему Лагранжа при заданому $\varepsilon > 0$, відповідному $\delta > 0$ та $|\alpha - \alpha_0| < \delta$, маємо:

$$\begin{aligned} \left| \frac{J(\alpha) - J(\alpha_0)}{\alpha - \alpha_0} - J_1(\alpha_0) \right| &= \left| \int_a^b \left(\frac{f(x, \alpha) - f(x, \alpha_0)}{\alpha - \alpha_0} - \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha_0) \right) dx \right| = \\ &= \left| \int_a^b \left(\frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha_*(x)) - \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha_0) \right) dx \right| \leq \\ &\leq \int_a^b \left| \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha_*(x)) - \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha_0) \right| dx \leq \varepsilon, \end{aligned}$$

тому за означенням похідної функція J_1 є похідною функції J .

ТЕОРЕМА 3. (Про формулу Лейбніца). Нехай $f \in C^1([a, b] \times [c, d])$, $u, v : [c, d] \rightarrow [a, b]$, і $\forall \alpha \in [c, d] \exists u'(\alpha), v'(\alpha)$. Тоді існує похідна

$$\left(\int_{u(\alpha)}^{v(\alpha)} f(x, \alpha) dx \right)'_{\alpha} = \int_{u(\alpha)}^{v(\alpha)} \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha) dx + f(v(\alpha), \alpha)v'(\alpha) - f(u(\alpha), \alpha)u'(\alpha).$$

ТЕОРЕМА 4. (Про інтегровність інтеграла з параметром). Нехай $f \in C([a, b] \times [c, d])$. Тоді

$$\int_c^d J(\alpha) d\alpha = \int_a^b \int_c^d f(x, \alpha) d\alpha dx$$

$$\left(\int_c^d \int_a^b f(x, \alpha) dx d\alpha = \int_a^b \int_c^d f(x, \alpha) d\alpha dx \right).$$

Доведення. Розглянемо функції

$$g(z) = \int_c^z J(\alpha) d\alpha, \quad h(z) = \int_a^b \int_c^z f(x, \alpha) d\alpha dx, \quad z \in [c, d].$$

Продиференціюємо ці функції, застосувавши до g теорему про диференціювання інтеграла зі змінною межею (функція J за теоремою 1 неперервна), а до h – теорему 2 при $f_1(x, z) = \int_c^z f(x, \alpha) d\alpha$. Отримаємо $g'(z) = h'(z) = J(z)$, $z \in [c, d]$. Тоді за наслідком з теореми Лагранжа

$$\exists C > 0 \quad \forall z \in [c, d] : g(z) = h(z) + C.$$

Оскільки $g(c) = h(c) = 0$, то $C = 0$. Тому $g(d) = h(d)$, що і треба було довести.

ТЕОРЕМА 5. (Про граничний перехід) Нехай $f : [a, b] \times M \rightarrow \mathbb{R}$, $M \subset \mathbb{R}$, $g : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$, $f(\cdot, \alpha) \in R([a, b])$, $\alpha \in M$, $\alpha_0 \in M'$,

$$f(x, \alpha) \Rightarrow g(x), \quad \alpha \rightarrow \alpha_0, \text{ тобто } \sup_{x \in [a, b]} |f(x, \alpha) - g(x)| \rightarrow 0, \quad \alpha \rightarrow \alpha_0.$$

Тоді $g \in R([a, b])$ та

$$\int_a^b f(x, \alpha) dx \rightarrow \int_a^b g(x) dx, \quad \alpha \rightarrow \alpha_0.$$

Зауваження. Якщо за умов теореми всі функції $f(\cdot, \alpha)$ додатково неперервні при $\alpha \in M$, то функція g також неперервна.

НЕВЛАСНІ ІНТЕГРАЛИ З ПАРАМЕТРОМ

Нехай $f : [a, +\infty) \times M \rightarrow \mathbb{R}$ та невласний інтеграл $\int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx$ збіжний при кожному $\alpha \in M$, тобто при кожному $\alpha \in M$

$$\int_a^A f(x, \alpha) dx \rightarrow J(\alpha) = \int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx, \quad A \rightarrow +\infty,$$

або, що те саме,

$$\int_A^{+\infty} f(x, \alpha) dx \rightarrow 0, \quad A \rightarrow +\infty.$$

ОЗНАЧЕННЯ 1. Невласний інтеграл $\int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx$ називають **рівно-мірно збіжним на M** , якщо

$$\sup_{\alpha \in M} \left| \int_A^{+\infty} f(x, \alpha) dx \right| \rightarrow 0, \quad A \rightarrow +\infty.$$

Приклади. 1. Невласний інтеграл

$$\int_1^{+\infty} \frac{dx}{x^\alpha}$$

рівномірно збіжний на $[2, +\infty)$, бо

$$\sup_{\alpha \in [2, +\infty)} \left| \int_A^{+\infty} \frac{dx}{x^\alpha} \right| = \int_A^{+\infty} \frac{dx}{x^2} = \frac{1}{A} \rightarrow 0, \quad A \rightarrow +\infty,$$

не є рівномірно збіжним на $(1, +\infty)$, бо

$$\sup_{\alpha \in (1, +\infty)} \left| \int_A^{+\infty} \frac{dx}{x^\alpha} \right| = \sup_{\alpha \in (1, +\infty)} \frac{A^{1-\alpha}}{\alpha - 1} = +\infty \rightarrow +\infty, \quad A \rightarrow +\infty,$$

ТЕОРЕМА 1. (Критерій Коші). Невласний інтеграл $\int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx$ рівномірно збіжний на M тоді і лише тоді, коли

$$\forall \varepsilon > 0 \exists A > a \forall A_1 > A, A_2 > A \forall \alpha \in M : \left| \int_{A_1}^{A_2} f(x, \alpha) dx \right| < \varepsilon.$$

Доведення. Випливає з критерію Коші для функціональних послідовностей.

ТЕОРЕМА 2. (Ознака Вейєрштрасса). Нехай $f : [a, +\infty) \times M \rightarrow \mathbb{R}$, $g : [a, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$ і виконуються умови:

- 1) $\forall x \in [a, +\infty) \forall \alpha \in M : |f(x, \alpha)| \leq g(x)$;
- 2) $\int_a^{+\infty} g(x) dx$ збіжний.

Тоді $\int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx$ рівномірно збіжний на M .

Доведення. За критерієм Коші

$$\forall \varepsilon > 0 \exists A > a \forall A_1 > A, A_2 > A \forall \alpha \in M :$$

$$\left| \int_{A_1}^{A_2} f(x, \alpha) dx \right| \leq \int_{A_1}^{A_2} g(x) dx < \varepsilon.$$

ТЕОРЕМА 3. (Ознака Діріхле). Нехай $f, g : [a, +\infty) \times M \rightarrow \mathbb{R}$, $\forall \alpha \in M : f(\cdot, \alpha) \in C([a, +\infty))$, $g(\cdot, \alpha) \in C^1([a, +\infty))$ і виконуються умови:

- 1) $\exists C > 0 \forall A \geq a \forall \alpha \in M : \left| \int_a^A f(x, \alpha) dx \right| \leq C$;
- 2) $\forall \alpha \in M : g(\cdot, \alpha)$ – монотонна на $[a, +\infty)$;
- 3) $\sup_{\alpha \in M} |g(x, \alpha)| \rightarrow 0, x \rightarrow +\infty$.

Тоді $\int_a^{+\infty} f(x, \alpha) g(x, \alpha) dx$ рівномірно збіжний на M .

ТЕОРЕМА 3. (Ознака Абеля). Нехай $f, g : [a, +\infty) \times M \rightarrow \mathbb{R}$, $\forall \alpha \in M : f(\cdot, \alpha) \in C([a, +\infty))$, $g(\cdot, \alpha) \in C^1([a, +\infty))$ і виконуються умови:

- 1) $\int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx$ рівномірно збіжний на M ;
- 2) $\forall \alpha \in M : g(\cdot, \alpha)$ – монотонна на $[a, +\infty)$;
- 3) $\exists C > 0 \forall \alpha \in M : \forall x \geq a : |g(x, \alpha)| \leq C$.

Тоді $\int_a^{+\infty} f(x, \alpha) g(x, \alpha) dx$ рівномірно збіжний на M .

Нехай $f : [a, +\infty) \times [c, d] \rightarrow \mathbb{R}$. Розглянемо інтеграл

$$J(\alpha) := \int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx, \quad \alpha \in [c, d].$$

ТЕОРЕМА 4. (Про неперервність невластного інтеграла з параметром). Нехай $f \in C([a, +\infty) \times [c, d])$ та інтеграл $J(\alpha) = \int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx$ рівномірно збіжний на $[c, d]$. Тоді $J \in C([c, d])$.

Доведення. За означенням рівномірної збіжності

$$\forall \varepsilon > 0 \exists A_0 > a \forall A \geq A_0 \forall \alpha \in [c, d] : \left| \int_A^{+\infty} f(x, \alpha) dx \right| < \frac{\varepsilon}{4}.$$

За теоремою про неперервність власного інтеграла з параметром інтеграл $\int_a^{A_0} f(x, \alpha) dx$ неперервний в довільній точці $\alpha_0 \in [c, d]$, тому

$$\exists \delta > 0 \forall \alpha \in [c, d], |\alpha - \alpha_0| < \delta : \left| \int_a^{A_0} f(x, \alpha) dx - \int_a^{A_0} f(x, \alpha_0) dx \right| < \frac{\varepsilon}{2}.$$

Тоді при $|\alpha - \alpha_0| < \delta$ маємо

$$\begin{aligned} |J(\alpha) - J(\alpha_0)| &= \left| \int_a^{+\infty} (f(x, \alpha) - f(x, \alpha_0)) dx \right| \leq \\ &\leq \left| \int_a^{A_0} (f(x, \alpha) - f(x, \alpha_0)) dx \right| + \left| \int_{A_0}^{+\infty} f(x, \alpha) dx \right| + \left| \int_{A_0}^{+\infty} f(x, \alpha_0) dx \right| < \\ &< \frac{\varepsilon}{2} + 2\frac{\varepsilon}{4} = \varepsilon. \end{aligned}$$

ТЕОРЕМА 5. (Про граничний перехід). Нехай $f : [a, b] \times M \rightarrow \mathbb{R}$, $M \subset \mathbb{R}$, $g : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$, $f(\cdot, \alpha) \in R([a, b])$, $\alpha \in M$, $\alpha_0 \in M'$, виконані умови

- 1) $\forall A \geq a \sup_{x \in [a, A]} |f(x, \alpha) - g(x)| \rightarrow 0, \alpha \rightarrow \alpha_0$;
- 2) інтеграл $J(\alpha) = \int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx$ рівномірно збіжний на M .

Тоді

$$\int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx \rightarrow \int_a^{+\infty} g(x) dx, \alpha \rightarrow \alpha_0.$$

ТЕОРЕМА 6. (Про інтегровність інтеграла з параметром). Нехай $f \in C([a, +\infty) \times [c, d])$ і інтеграл $J(\alpha) = \int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx$ рівномірно збіжний на $[c, d]$. Тоді

$$\begin{aligned} \int_c^d J(\alpha) d\alpha &= \int_a^{+\infty} \int_c^d f(x, \alpha) d\alpha dx \\ \left(\int_c^d \int_a^{+\infty} f(x, \alpha) dx d\alpha = \int_a^{+\infty} \int_c^d f(x, \alpha) d\alpha dx \right). \end{aligned}$$

ТЕОРЕМА 7. (Про диференційовність невластного інтеграла з параметром). Нехай $f : [a, +\infty) \times [c, d] \rightarrow \mathbb{R}$ і виконуються умови:

- 1) $\forall (x, \alpha) \in [a, +\infty) \times [c, d] \exists \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha)$;
- 2) $\frac{\partial f}{\partial \alpha} \in C([a, +\infty) \times [c, d])$;
- 3) $\int_a^{+\infty} \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha) dx$ рівномірно збіжний на $[c, d]$;
- 4) $\exists \alpha_0 \in [c, d] : \int_a^{+\infty} f(x, \alpha_0) dx$ – збіжний.

Тоді $J \in C^1([c, d])$ і $J'(\alpha) = \int_a^{+\infty} \frac{\partial f}{\partial \alpha}(x, \alpha) dx, \alpha \in [c, d]$.

ОЗНАЧЕННЯ 2. Невласний інтеграл $\int_a^b f(x, \alpha) dx$ від необмеженої в околі точки b функції $f : [a, b) \rightarrow \mathbb{R}$ рівномірно збіжний на M , якщо

$$\sup_{\alpha \in M} \left| \int_{b-\varepsilon}^b f(x, \alpha) dx \right| \rightarrow 0, \varepsilon \rightarrow 0+.$$

Властивості невластних інтегралів з параметром від необмежених функцій аналогічні доведеним.

Зауваження. Аналогічно досліджуються інтеграли з точкою невластності в лівому кінці відрізка чи на $-\infty$.

ДЕЯКІ ВАЖЛИВІ ІНТЕГРАЛИ

ТЕОРЕМА 1. (Про інтеграл Діріхле). $\int_0^{+\infty} \frac{\sin x}{x} dx = \frac{\pi}{2}$.

Доведення. Інтеграл збіжний (в т. 0 довізначається за неперервністю, а на нескінченності - за ознакою Діріхле). Розглянемо інтеграл

$$J(\alpha) = \int_0^{+\infty} \frac{\sin x}{x} e^{-\alpha x} dx, \quad \alpha \geq 0.$$

Цей інтеграл рівномірно по α збіжний за ознакою Абеля, отже $J \in C([0, +\infty))$. Крім того, за теоремою про диференціювання по параметру

$$J'(\alpha) = - \int_0^{+\infty} e^{-\alpha x} \sin x dx, \quad \alpha > 0.$$

Дійсно, цей інтеграл рівномірно збіжний за ознакою Вейєрштрасса на кожному відрізку з додатних чисел. Отриманий інтеграл легко обчислити частинами:

$$J'(\alpha) = e^{-\alpha x} \cos x \Big|_0^{+\infty} + \int_0^{+\infty} \alpha e^{-\alpha x} \cos x dx =$$

$$= -1 + \alpha e^{-\alpha x} \sin x \Big|_0^{+\infty} + \int_0^{+\infty} \alpha^2 e^{-\alpha x} \sin x dx = -1 - \alpha^2 J'(\alpha), \quad \alpha > 0,$$

звідки

$$J'(\alpha) = -\frac{1}{1 + \alpha^2}, \quad \alpha > 0.$$

Тому

$$J(\alpha) = -\operatorname{arctg} \alpha + C, \quad \alpha \geq 0.$$

Крім того, $J(\alpha) \rightarrow 0$, $\alpha \rightarrow +\infty$, бо

$$|J(\alpha)| \leq \int_0^{+\infty} e^{-\alpha x} dx = \frac{1}{\alpha} \rightarrow 0, \quad \alpha \rightarrow +\infty.$$

Тому $C = \frac{\pi}{2}$, отже $J(0) = \frac{\pi}{2}$.

ТЕОРЕМА 2. (Про інтеграл Фруллані). Нехай $f : [0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, b > a > 0$. Тоді

1. якщо $f \in R([0, 1])$, $\int_1^{+\infty} \frac{f(x)}{x} dx$ збіжний та функція f неперервна в точці 0, то

$$\int_0^{+\infty} \frac{f(bx) - f(ax)}{x} dx = -f(0) \ln \frac{b}{a}.$$

2. якщо $f \in C^1([0, +\infty))$, $f(+\infty) := \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) \in \mathbb{R}$, то

$$\int_0^{+\infty} \frac{f(bx) - f(ax)}{x} dx = (f(+\infty) - f(0)) \ln \frac{b}{a}.$$

Доведення. 2. Використовуючи теорему про інтегрування для невла-сного інтеграла, отримаємо

$$\begin{aligned} \int_0^{+\infty} \frac{f(bx) - f(ax)}{x} dx &= \int_0^{+\infty} \left(\int_a^b f'(\alpha x) d\alpha \right) dx = \\ &= \int_a^b \left(\int_0^{+\infty} f'(\alpha x) dx \right) d\alpha = \\ &= \int_a^b \frac{f(+\infty) - f(0)}{\alpha} d\alpha = (f(+\infty) - f(0)) \ln \frac{b}{a}. \end{aligned}$$

Приклади. 1.

$$\int_0^{+\infty} \frac{\cos(bx) - \cos(ax)}{x} dx = -\ln \frac{b}{a}.$$

2.

$$\int_0^{+\infty} \frac{\operatorname{arctg}(bx) - \operatorname{arctg}(ax)}{x} dx = \frac{\pi}{2} \ln \frac{b}{a}.$$

ТЕОРЕМА 3. (Про інтеграл Ейлера-Пуассона). $\int_0^{+\infty} e^{-x^2} dx = \frac{\sqrt{\pi}}{2}$.

Ідея доведення.

$$\begin{aligned}
 J^2 &= \int_0^{+\infty} e^{-x^2} dx \cdot \int_0^{+\infty} e^{-t^2} dt = \\
 &= \int_0^{+\infty} \left(\int_0^{+\infty} e^{-x^2-t^2} dt \right) dx = |t = xs| = \\
 &= \int_0^{+\infty} \left(\int_0^{+\infty} e^{-x^2-x^2s^2} x ds \right) dx = \\
 &= \int_0^{+\infty} \left(\int_0^{+\infty} e^{-x^2-x^2s^2} x dx \right) ds = \\
 &= \int_0^{+\infty} \frac{-e^{-x^2(1+s^2)}}{2(1+s^2)} \Big|_{x=0}^{x=+\infty} ds = \int_0^{+\infty} \frac{1}{2(1+s^2)} ds = \frac{\pi}{4}.
 \end{aligned}$$

Враховуючи, що $J > 0$, отримаємо потрібне значення.

ОЗНАЧЕННЯ 1. Нехай $\int_{-\infty}^{+\infty} |f(x)|dx < +\infty$. Інтегралом Фур'є для функції f називають інтеграл

$$\int_0^{+\infty} (a(\lambda) \cos(\lambda x) + b(\lambda) \sin(\lambda x)) d\lambda, \quad x \in \mathbb{R},$$

де

$$a(\lambda) = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} f(x) \cos(\lambda x) dx, \quad b(\lambda) = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} f(x) \sin(\lambda x) dx, \quad \lambda \in \mathbb{R}$$

– коефіцієнти Фур'є.

Інтеграл Фур'є має властивості, аналогічні рядам Фур'є, зокрема умови збіжності:

1. Якщо $\int_{-\infty}^{+\infty} |f(x)|dx < +\infty$ та функція f в точці $x \in \mathbb{R}$ має похідну, то інтеграл Фур'є функції f в точці x збіжний до $f(x)$.

2. Якщо $\int_{-\infty}^{+\infty} |f(x)|dx < +\infty$ та функція f в точці $x \in \mathbb{R}$ має розрив першого роду та після перевизначення в точці x – похідні справа та зліва, то інтеграл Фур'є функції f в точці x збіжний до $\frac{f(x-) + f(x+)}{2}$.

ОЗНАЧЕННЯ 2. Нехай $\int_{-\infty}^{+\infty} |f(x)|dx < +\infty$. Перетворенням Фур'є функції f називають комплекснозначну функцію

$$\hat{f}(\lambda) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{+\infty} f(x)e^{i\lambda x} dx, \quad \lambda \in \mathbb{R}.$$

Зауваження. $\hat{f}(\lambda) = \sqrt{\frac{\pi}{2}}(a(\lambda) + ib(\lambda))$, $\lambda \in \mathbb{R}$.

ТЕОРЕМА 4. (Формула обертання) Нехай $\int_{-\infty}^{+\infty} |f(x)|dx < +\infty$, функція f має похідну в точці x . Тоді

$$f(x) = \lim_{A \rightarrow +\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-A}^A \hat{f}(\lambda)e^{-i\lambda x} d\lambda.$$

Доведення.

$$\begin{aligned} I &:= \lim_{A \rightarrow +\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-A}^A \hat{f}(\lambda)e^{-i\lambda x} d\lambda = \\ &= \lim_{A \rightarrow +\infty} \frac{1}{2} \int_{-A}^A (a(\lambda) + ib(\lambda))(\cos(\lambda x) - i \sin(\lambda x)) d\lambda. \end{aligned}$$

Оскільки інтеграл від непарної функції по симетричному проміжку рівний нулю, то

$$\begin{aligned} I &= \lim_{A \rightarrow +\infty} \frac{1}{2} \int_{-A}^A (a(\lambda) \cos(\lambda x) + b(\lambda) \sin(\lambda x)) d\lambda = \\ &= \frac{1}{2} \int_{-\infty}^{+\infty} (a(\lambda) \cos(\lambda x) + b(\lambda) \sin(\lambda x)) d\lambda = \\ &= \int_0^{+\infty} (a(\lambda) \cos(\lambda x) + b(\lambda) \sin(\lambda x)) d\lambda = f(x) \end{aligned}$$

за ознакою збіжності інтеграла Фур'є.

Зауваження. Якщо додатково до умов теореми $\int_{-\infty}^{+\infty} |\hat{f}(x)|dx < +\infty$, то $f(x) = \hat{\hat{f}}(-x)$.